

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Alternativ titel | Alternative title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Opitiz, Martin.; udsatt aff Mogens Skeel.

Martini Opitii Dansktalende Judith

Dansktalende Judith.

Kjøbenhavn : Tryckt ... hos Jørgen Lamprecht,
1666

[28] s.

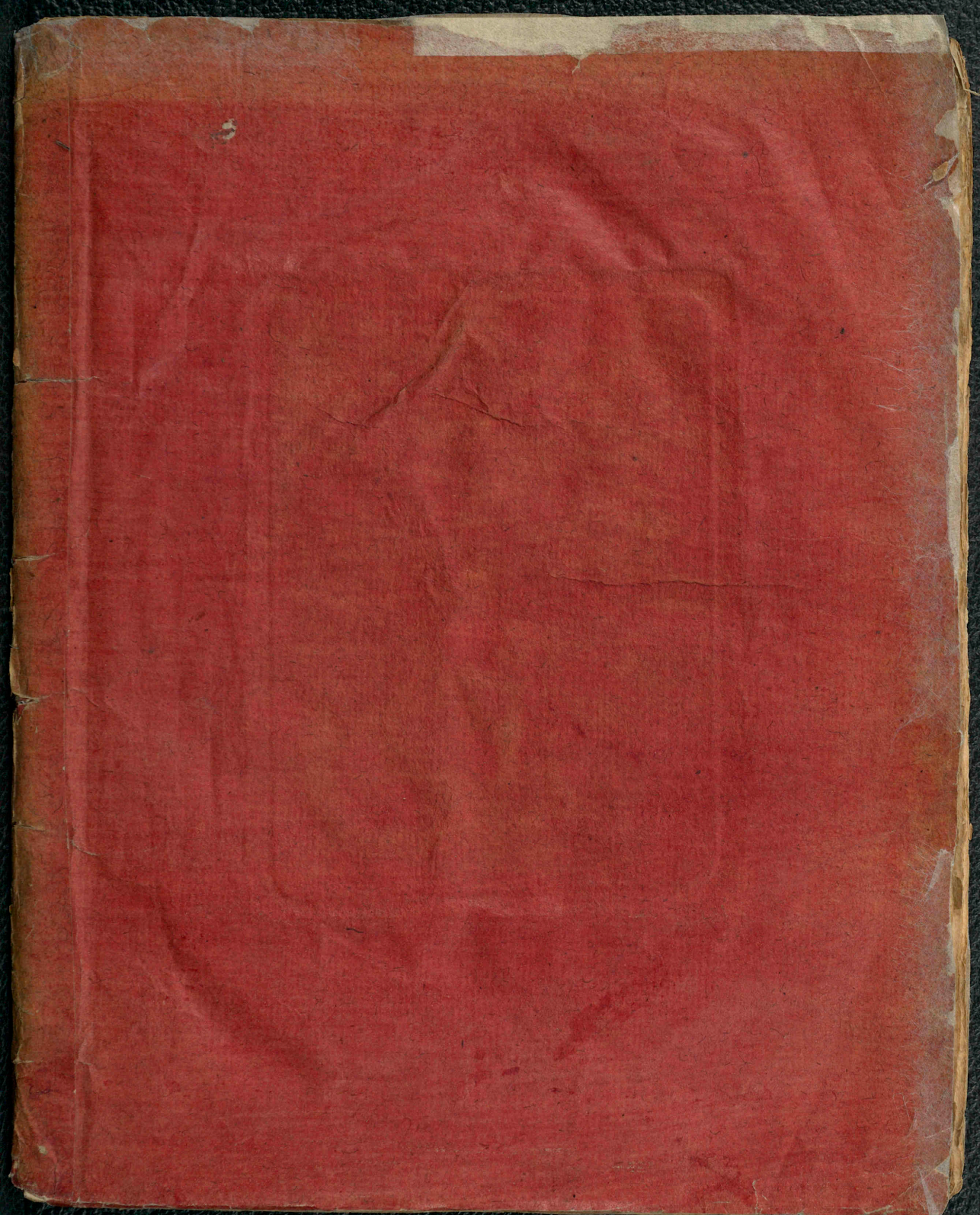
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DR - Box 40

N° 1087.

St. Louis, Mo.

MARTINI OPITII

Dansktalende

Judith

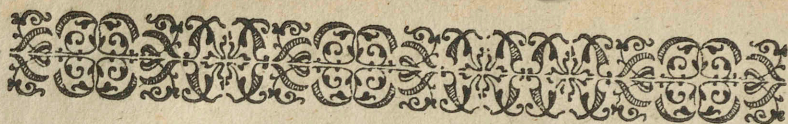
Udsatt

aff

Mogens Steel.

Tryckt i Kiøbenhaffn hos Jørgen Lamprecht/

Aar 1666.

S O N N E T.

Til det Adle oc Dydige
Danske Fruentimmer.

D Et ædle Zions Dues/dend mandelige Qvinde/
Som ingen haaffde sig blant sine Ege litig/
Dend Kyndst heds Pritis i Fred/oc Tappers
heds i Krig/
Sin Fiendes Ensi oc Død/sit Folckes Frelserinde
Hun haaber oc saa nu hos Eder Plak at finde/
I Danske Nympher I; hun komer uden Pragt/
Hun komer sagte frem i tærlig Danske Dragt/
Vil sig til eders Gunst i eders Sprog forbinde.
Optager hende vel; Hun vil nu Eders være/
Hos Eder haaber hun at haaffve det ret got/
Hun venter heller en aff Venner Last oc Spot/
Hvis Skonhed Fienden self bleff tvungen til at ære.
Endog hun allerbest aff Eder æris kand/
Som ærer Eders Røn / som Qvinden glør til
Mand.

Personer.

Holofern.	
Ursace	Hoffvids Mand
Bagos	Kammer Svend.
Judith.	
Abra.	
Drontes	Marſkalk.
Hirkan	Bagt Meſter.

Chor.

De fangne Konger.
Bagten.
Jøderne i Bethulia.
Jødiſke Jomfruer.
Soldater.

Dend I. Act. dend I. Scena.

Holosern.

 Hal Jeg Hebreerne da nu omsider vige?
Jeg / hvis Forstand oc Mod
Verden ey har Lige /
Som lagt har under Aag Araxis stolte Flod;
For hvilken Tigris self maa sagte sine Strømme/
Oc Taurus ey kand staa bevæbnet med sin Suer.
Skal dette ugle Folk aff Seyer sig berømme?
Nej / hvad Jeg er oc kand det skal de faa at see.

Arface.

Alt hvad paa Jorden leffver
Det staa oc beffver/
Ja Hellsvede maa riste /
Ja Soel oc Stiern
Aff Frygt sin Klarhed misse
O Holosern:
Saa snart du Daaben rører /
Oc Hæret fører.

Holosern.

Mens Ah! om Jeg kand end vinde/
Hvortil gaffner at min Hand
Tvinge kand ic Folk oc Land?
Om sig Hiertet lader binde;
Hiertet lider mest Fortred /
Ey ved nogen Frygt oc Rod /
Ey ved nogen blodig Strid/
Mens ved Deylighed oc Dyd.

Saa

Saa stærkt var ingen Stabt

Som nødte mig at vige/

At jeg nu giffver tabt

Det gjør en Vige.

Tilforne motte Konger mig adlyde /

Nu har jeg ingen Mægt self offver mig at byde.

Jeg fandt det ikke negte

Hebreer: Du saar Seyer offver mig /

En Dvinde som er kommen ud fra dig/

Hun offvervinder mig og mine tappre Knegte.

Bagos.

Naturen giffverielden Dyd og Tapperhed alleene/

Hun vil dem i et høyt Gemyt med Kierlighed foreene.

Holofern.

Goed Raad som min Forstand tilforen andre gaff

Dend haffver jeg nu self aldeelis intet aff.

Arface.

Skulde ham undgaa en Dvinde?

Som ved mange tusend Mand

Viste for at offvervinde

Parthen / Schyten og Hircan.

Som Armener Herre kalder /

Som Araber / Perser / Meder

Aff stor Frygt til Fode falder/

De som deris Gud tilbeder.

Ham / som dend sorte Morian

Ham / som dend sterke Ammoniter

Ham / som den stolte Moabiter

Til Striden fører an.

A iij

Hvad

Hvad er her dog som dig kand plage?
Om du kun Myndighed oc Mægt til Hielp vil tage.
Gack hen med Mægt hvor hen din Lyft dig kalder/
Besal hvad dig besalder.

Gack hen / du est den Mand
Som icke bede skal mens byde kand.

Holofern.

O I Guder / siger mig
Er det Himlen som mig rører?
Eller er det oc min Skæbne som til Rærlighed mig fører?
Ney Skonne / det er dig.
Til Vaaben stod mie Sind / du noder mig at bie
Dit klare Dyens Ljus har mig optend/
De Haar som Guld er mig til Garn ombende/
Din Mund din søde Mund den noder min at tie.

Arface.

Tilberlig straffis den med Ildbrand/
Som haffver Vand oc klager sig for Vand.

Bagos.

Vilt du det Dyr ey slage
Som uden din Umage
Er kommen i dit Garn?
Jeg troer hun holder dig self for et simpelt Barn/
At siden hun her kom/
Dend tredie Nat er borte/
Du ligger ene dog / oc icke skoder om
Din Smerte at forkorte;
Oc lad saa være hun dig ney tør sige/
Est du ey Herre / hun din TienstePige?

Holo.

Holofern.

Nu vel da/ skaffer mig min Lyft oc Blæde
Samt Giester fleer i Aften her tilstede.
Jeg i medens vil anordne at / naar Solen vil opgaa/
Folcket da kand serdig være / Byen skal det gielde paa
Først maa jeg Judith vinde /
O Tunge strid for mig ;
Hvad jeg ey kand paafinde
Skal Bacchus sige dig.

Bagos.

Gaar hen oc giorer det I har i Sinde /
Alt andet der vil jeg nock Raad, til finde ;
En Dvinde skal ey Elskous Lyft forsage
Hvor lydst hun er/om hun vil Vinen smage/
Der kommer hun vor Fyrstis Lyft oc Plage.
Slig en Skonhed kunde vel Gudernis Gemyth betage/
Slig en Skonhed kunde vel Himlen ned til Jorden drage.

Dend I. Act. dend II. Scena.

Judith.

Du klare Verdens Lius /
Som Vester paa nu vandre
Oc efter daglig viis
Vilt Dag i Nat forandre
See ick vred til mig /
For du mig seer i disse Folckis Hænder /
Som flyder Gud fra sig ;
Jeg twissler ey min Hand jo nock suldender

Dee

Det som jeg mig har foresatt
Mit Guld og By til fromme/
For end at efter denne Nat
Du Øster fra Skat komme.

Bagos.

Hvad siger du til Solens Ljus
Du Verdens Pryd og Glans?
Som bær alleene Skønheds Priis
De Dyders Erekrans;
Klager du at Nattens Skygge Solen til sin Hvile drifver?
Lad kun Solen gaa/vi nøyes/der som din Glans hos os blifver

Judith.

Ket at sige hvad jeg gjør/Solen stunnis mig at være
Holofernis Contrasalt/som hans Rygte skal ombære.
Mens nu jeg hannem self en haffve fand i Øye/
Saa lader jeg mig med hans Villedde fornøye.

Bagos.

Dend som du roser saa/hand yndster sig dend Ere
At du blant andre wilt hans Giest i Affien være/
Hvad dig og ham fornøyer
Det sae I begge der;
Hvor Solen hen sig søyer
Er Venus gierne nær.

Judith.

Ah arme Judith hvad for høye Gaffver
Besinde dog hos dig?
At lig en Herre sig
Til Tiemner gjør/som mange tusend haffver.

Endoe

Endog jeg mig saa dristig en Løb voffve/
Hans Bud foragter jeg dog icke/
Hans Vilde Er min Lykke /
Hans Tæncker mine Loffve.

Bagos.

Hvor glad skal dette Bud min naadig Herre gior?
Vi her / nu kommer jeg til hannem dig at føre.

Dend I. Act. dend III. Scena.

Abra.

En dette Judith? som et Lius
De Dyders Speyl har været /
Som selv dend reene Rydspheds Priis
Ungdommen haffver læret.

Kand sig et ædle Sind udvige
Fra Dyder Bry / da maa jeg sige;
At intet er at finde / saa viit som Solen gaar /
Der letter end en Kvinde en let Forandring saar.
Du Dyders Morgenstiern / ustyldig / Engel reens
Løb du vel der hen gaa / hvorfra du uden Meen
En lettelig kanst komme /
Hvor Viin / hvor Tyranny /
Hvor Natten setter fri
En Snare for de Fromme.
Hvor Viin oc Rierlighed oc Natten sig forlige /
Der maa ald Dyd oc Tugt oc gode Sæder vige.

Judith.

Ah Abra / er jeg dig endnu saa ubekjent?
Det er en Lyf og Læg som jeg der søge vil /
Ney/voris trengte Dy skal hermed være tiert /
Jeg haaber ved Guds Hielp at vinde dette Spil.

B

Abra

Abra.

Jeg veed at Judith Judith bliffver /
End oc paa sig et sted /
Hvor Vildest Dyd oc Tugt fordriffver /
Dog gaar din Deylighed / din store Fiende / med.

Judith.

Skott inted / kom kun du til Bronden hid /
Aa hvilcken jeg her pleyer mig at toe.
Wie Rygte / som var god til denne Tid /
Skal bliffve god / mens jeg paa Jorden boe.

De fangne Kongers Chor.

Hvad gior du salste Lykke?
Tor du oc dem nedtrykke /
Som Krohn oc Scepter bær?
Vor Styrke / Pål oc Due /
Rig / Rigdom / Goeds / Formue
Er borte som et Vær.

Kongen aff Eybten.

De Eybier var mine /
Som ofte lider Pine
Aa heden Hunde-stiern.

En anden.

Jeg haaffde de Phænicer.

En anden.

Jeg haaffde de Cilicer.

Alle tillige.

Nu haaffver Holofern
Os alle udi Lenker;
Aa! at hand en betenker
Hvad ret en Seyer er.

Dens

Dens Styrke er kun ringe /
 Som sig en selff kand twinge
 Naar. Lykken kommer nær.
 Hvem er der saa til Side/
 Herhen ved Brøndens Side /
 Som anden Luna gaar &
 Ah Ungdom / Tugt oc Ære!
 Her er en tryk at være
 Hvor Utugt Frihed saar.
 Dog / dersom denne Glæde
 Den Gud os vil tilstede /
 Som gior ald hvad hand vil/
 Hun tør vor Jammer ende/
 Os hestne / Frihed seide /
 De vende Lykkens Spil.
 Du Himmel kanst det giffve /
 Giff at hand moette bliffve
 Ved hendis Øyen blind/
 Lad hendis Haaris Snare
 Ham leede udi Fare/
 De styrt hans stolte Sind.

Actus II. Scena I.

Holofern.

U hvide Maane du / som Natten har i øge/
 I Stierne som altid paa Himlen holder Vagt/
 Dersom I bluis en for Judiths Deylighed/
 Saa seer i dendne Nat med Glæde til os ned.
 O Maane kjør en sage paa /
 Lad dine Heste en saa iile /
 I Stierne hastet ikke saa /
 Forkortet ikke saa min Hvile.

D ij

38

Jeg agter en dend Morgenrødes Pragt/
En anden Morgenstjern har jeg i agt;
O Judith staa kun du mig Dag og Nat for Dye/
Du kanst foruden Soel og Maane mig fornøye.

Bagos.

Drontes kommer at forkynde/
At Mædden ferdig er derinde.

Actus II. Scena II.

Drontes.

Alle Gæster er tilstede/

Holofernes ventis kun/

Bacchus, Ceres staaer tilrede.

Holofern.

Mens min Venus hvor er hun?

Hun min Sorrig/ hun min Glæde/

Seer jeg ret/ hun kommer der/

Seer jeg ret/ hun er tilstede;

Ingen Moder glædis meer/

Naar hun gaar sin Søn i Møde/

Som igiennem Storm og Vand/

Hvor ham Døden stod tilrede/

Lykkeligen kom til Land;

End som mig i Dag fornøyer

Denne som jeg for mig seer/

Som mit Skib til Haffnen bøyer

Som self Wind og Seyl er.

Act. II. Scena III.

Judith.

Du tapper Held hvis Naffn og Priis maa høris/

Saa viit i ræsten Dougn Apollo seris.

Hvis

Hvis Dyd oc Mod ey veed sin Ege /
Hvor fand din fattig Tienste Pige
Hvor fand hun finde Ord / dend Naade med at pritse?
Som med din Aassuns Glands du hende vil beviise.

Holofern.

Skal denne mig til Gode salde /
Som jeg maa self min Dronning kalde?
Ah min Gudinde! Tag din Værdighed i 'agt /
Du finder nu hos mig ey Majestet oc Pragt /
Ey Vaaben / uden Amors Due;
Hvi ligger du der? gior det ikke /
Hos Kierlighed oc Elfkous Lue
Kand Pragt oc Høyhed sig ey stikke.
Vilen bestandig Troe til denne Skonhed svare /
Vilt du med Kierlighed mig altid findis liig /
Saa skal det være dit / hvad jeg med Møn oc Fare.
Hvad jeg med Dyd oc Magt har vunden udi Krig.
Dend snare Fama skal dit Navn med Ære pryde /
Hvor Tigris oc Eufrat oc Ister monne flyde.

Judith.

Min Herre denne ydmynghed /
Som du mod mig beviiser /
Dend svekker ey din Herlighed;
Om Solen end oplufter
En ringe Braa oc nedrig Dal /
Dog bliffver dend paa Himlens Sal.
Mens dog at elste dig det kommer mig ey til /
En villig Eddighed er det jeg loffe vil.

Hircan.

De gaar nu hen/hvem fand saa smuk en Qvinde
Hvem fand saa stor oc fin en Herre finde

Som vi seer her ? O søde Venus Spil
Der udi Nat paa Vinen følge vil !
Stalbrodre : mens vi her for dennem holder Vagt /
Er det oc ret at vi har voris Lyst i agt :
Vælan vi slunge dig / du Vinens Gud / til Xre /
Som lystig er / oc gior at vi kand lystig være.

Vagtens Chor.

Kom ned oc los vor Tunge /
Du Glædsens Fader du /
Mens vi om dig vil slunge.
Ha / he / hey / hou / ho / hu.

Kom hid oc giff tilbeste
Det beste findis kand /
Du vedst vel sadne Gieste
De elsker ingen Vand.

Feld Herren vil begiffve
Sig ud paa Venus So /
Hielp du hans Skib at driuffve
O Fader Bromie.

Hvor du ey est tilstede /
Der fryser Elskous Ild /
Skal Venus nyde Glæde /
Da vær du hende mild.

Hvor Ederu Sind regiere
Faar Corrig Offverhand /
Hvor du saar Magt at være !
Opmuntris vor Forstand.

Langt bedre er et Beger /
Som med dend klare Vilm

Vor

Vor Hierte vederqvæger /
En ald Fortred oc Plin.

Kom ned oc los vor Tunge
Du Fader Bromie
Dit Loff vi ville slunge
Ha/hen/hoy/hu/ho/he.

Act. III. Scena I.

Hircan.

S Talbrødre : Dommer nu/hvor megtig er en Qvinde?
Hvor snart kand Deylighed med Høyhed sig forbinde?
Dend store Holofern nu glemmer Mod oc Mægt/
En venlig Fiende har sig hannem underlagt.
Hun kiober her sin Lyst for Byens store Skade.
Seer ey/hvad for et Ord hun monne efterlade
Hos Venner oc hos os. Ey haarde Tordenslag/
Ey gramme Storm oc Vær / som bryder Skib oc Tag/
Er nogen Qvinde liig som saadan Lyst optender /
Ja ingen Tiger self / hvor bister hun oc render /
Naar Koffveren paa Flugt med hendis Unger staar /
Ey Ganges naar hans Strøm off sine Grenker gaar /
De riffver Skofven ned. De er oc bliffver blinde
Som søger saadan Jld / som finder saadan Brynde.
Vor Førstis Mod kand vel til Judiths Skonhed svare/
Dog elfter Holofern med Lyst oc hun med Fare.

Soldat.

Hvad spinner dog nu yndelig
Den klare Mars oc Venus Stjern?
Med Venus ligner Judith sig/
Mars er vor tapper Holofern.

Det

Det staar ald stressen an paa Himlens Sal
At hand oc hun hin anden elste skal.

Dagten's Chor.

Hold Bacchus, hold nu stille /
Thi du nu selft vel seer :
Din Viin gaar kun til spille /
Feld Herren kand ey meer.

Dend kand ey Lampen tende /
Som Olie spare vil /
Ey heller kand hun brende /
Slår mand formogit t.

Formogit gior kun Skade /
De flytter Elskous Brand /
Formogit gior os lade /
Wortrygger ald Forstand.

Naar Tungen er som bunden /
De Kroppen ligger ned
Aff Viinen offervunden /
Saa er vor Lyst oc Død.

Hold Bacchus dine Tynder
Lad ikke flyde meer /
I Elskous Striid dend vinder
Som fuld oc edru er.

Act. III. Scena II.

Hircan.

Seer nu til Holofern hvor velbestienet hand er
Dißligst Giesterne som heller ey kand meer.

Soldat

Soldat.

De gaar nu bort / hand self staar icke lenge ;
Der leeder Wagos hannem hen til Sengen.

Hircan.

Lyftig Brodre / flytter Sorgen /

Bruger / Bruger denne Tid /

Strider nu med Viin ; I Morgen

Dancker der en anden Striid.

Sanker Hierte udaff Saffien

Som er vor de Bacchi Ven /

Hvo veed hvem i Morgen Affien

Lyftig være fand igien.

Soldaternis Chor.

Rom / Bacchus , kom / forsom vor Laug' dog ikke /

Rom Hufte-Barn / det vil sig ilde stikke

At Tienre edru er de Herren fuld /

Babacta kom med Lyft de vær os huld ;

Rom Lenean , vi haffver Viin de Kaare

For dem skal Fienden sig nu tage være :

Ved Kaaren skal Hebreerne saae Stød /

Ved Viinen flylder vi vor Corrig ned.

Sa Lyftig ! Lyftig sa / bort Corrig / Smert de Tørst ;

Naar andre legger sig / saa drikker Wagten forst.

Rom Bacchus , Bacchus kom / vær lyftig sa ! Lad see /

Giff Vind saa seyle vi / O Evan Evor.

Dend IV. Act. dend I. Scena.

Judith.

A Bra gaet / det er fornøden / at mand hemlig Rundskab faar /
Om endnu / som for / derude Wagten for Gemakket staar.

¶

Abra.

Abra.

Alting er her taugs oc stille /
Jeg ey heller andet seer /
End de Stierne som sig teer /
De paa blaaen Himmel spille.

Judith.

Nu Judith / det er tid at lade Qvinden fare /
At satte Mandoms Mod / at tage til en Kaare
I steden for en Rok. Israels Kongerig
Skal frelsis ved et Hugg/saa Ende paa dend Kriig.
Du Gud som Davids Hand / der sluntis dog saa ringe/
Har giffvit saadan Krafft/at hand med Steen oc Slynge
Nedslog det grumme Vest / dend stolte Goliath
Du som i Jaels Bryst har Mod oc Styrke sat;
Regier nu denne Arm / lad dend Tyrannen drebe/
Som effter voris Liff / din Vre / vilde, strebe/
De giøre sig til Gud. Lad udi denne Nat
Din Kirke bliff i Roe vor Land i Frihed sat.

Abra.

Ah Himmel giff her Lykke til
Hielp denne Nat at offverstrebe /
Hielp Gud! en fattig Qvinde vil
Sig vouffve dend Tyrann at drebe /
Hvis store Magt oc grumme Hand
Betvang saa mangt et Folk oc Land.
Det Hoffvit / hvorsfor jeg maa grue/
De uden Redsel ey land stue /
Der tør, hun røre ved.

Judith.

Der / Abra / tag det med.

Verdens

Verdens Frygt oc Byens Fare
Giffver jeg dig at forvare ;
Det ingen Mand tilforne tog paa sig /
Det gjorde Gud ved mig.

Abra.

O en Gierning ! O en Hand !
Paa mig stelfvoer Arm oc Beene
Run at see paa det alleene /
Som hun see oc giøre fand.
Hvor snart fand Himlens Magt ald Verdens Magt forloree ?
Hvad vil nu Fiendens Hand ? mens Hoffvedit er borte ?

Judith.

Her er en lunge Tid at bliffve /
Kom vi vil voris Fode Land
Dend Hielp / Gud sendte ved min Hand /
De Fiendens Spot tilkiende giffve.

De fangne Kongers Chor.

At udi denne Dvinde
Dend Uugt skulde boe /
Som Forsten meen at finde /
Rand jeg umulig troe.

Uff hendis Stick oc Lader
Rand jeg det vel forstaa /
At hun Ukyndighed hader
De Forsten ligesaa.

Dog dersom at hun vilde
Gaa Kierlighed til ham /
Som hendis Gold vil ilde /
Da var det Spot oc Slam.

Da motte mand vel klage /
At dend udvortis Siun

E ij

Rand

Rand Dynene bedrage
Med Sminck og falske Slin.

Da motte billig siges /
At Deylighed med Dyd

Ket ilde fand forliges /
Mens daglig haffver Strid.

Dog at i denne Dvinde
Den Uugt skalde boe /

Som Forsten meen at finde
Rand jeg umuglig troe.

En Ebreisk Soldat fra Muren.

Siig Israel sig nu at Gud sig til dig søyer /

De til det store Himmels Telt

Dit Horn ophøyer ;

Der ligger nu dend stolte Helde /

Hans Hoffvæ stikker her/et Tegn i hver Mands Øye

O Israel/at Gud sig vilde til dig søye.

Ebreernis Chor i Byen.

Op / op / til Hænn til Striiden /

Op / op / oc bruger Tiden.

Dend IV. Act. dend II. Scena.

Ursæc.

Ho I Assyrier / her hid / om I vil høre /
Hvor dristig sig nu tør de grumme Fiender giøre /
Den Handsuld Halff-Soldatter
Er nu et Mod paakommen /
Hør hvor de rører Trommen
De ny Couragie sætter,
Hvor kommer denne Dyd dog fra ?
Som søger til dend Musc-Braa.

Bage

Vagten.

Burk i Gevehr / allo / adsted /
Nu er ey Tid at soffve ;
Fra Banken kommer Fienden ned
Vil engang Troen voffve.

Hircan.

Op da / Burs ! op / op / herud /
Bagos du skal være Bud
Til vor Første / kald ham hid /
Stig ham : Fienden er med Lyfte.
Vi vil os imidler Tid
Med vor Folk til Scriden ryfte /
Oc saa nøde dem at vige.

En aff Vagten.

Brødre ! skal jeg Sanden sige /
Jeg aff Frygt nu fast forgaar /
Dette Anslag Fienden hær
Haffver andet at betyde /

Jeg veed noget om dend Sag :
Solen neppe var i Dag

Kommen op fra Øster Side /

Som jeg tog min Post i Age

Oc hos Brønden holte Vagt /

Hørte jeg at inden Seaden

En Tumult oc lystig Skrig

Uformodet rørte sig /

Nu paa Muren / nu paa Gaden.

Bedrager mig oc kun den Rødsel ikke /

Jeg fik aff dette Skrig :

Da saa jeg paa et Spiir et Hoffvot stikke /

Som var vor Første liig.

Du store Derceto ! osaa Astarte du!
 O Chamos Adad / Vel / tilføder ey at nu
 Jeg ret skal haffve seet / I Guder! som regierer
 Alting oc dette Hær som Holofernes fører /
 Forstaffer at vor Mars sin Venus maa forlade /
 De vare sig for Skade;
 Forstaffer at hand tapper med os struide
 De Siendens Magt maa bryde.

Drnd Act. IV. dend III. Scena.

Bagos.

BArme Holofern ! O Jammer! Angist / Nød!
 Hvor er vort Hoffvit nu? Der ligger Kroppen død.
 O Judith ! O Judut! er det du haffver loffvit?
 Vor Hoffvit ligger der oc er foruden Hoffvit;
 Hvor ilde staar vor Sag? Ah Beh! Ah I Chaldeer
 En Qvinde slager os / oc frelser de Hebreer.
 Dend Mand som ey blant Mænd sin Liige kunde finde/
 Er nu giort til et Liig/Ah Spot! udaff en Qvinde.

Hircan.

Ah Beh Ah Beh! Ah Jammer Nød oc Klage!
 En' Qvinde fand os slage;
 Ah Ah! O Beh! hvem skal dig dette Bud tilføre
 Du arme Ninive / jeg fand alt Sienden høre /
 Jeg hører Raab oc Skrig / jeg hører Daaben klinge/
 Vor Frygt nu giffver Mod dem som var os saa ringe.
 Mon det er Raad at staa?
 At vente disse Gieste?
 At tage Daaben paa?
 Nej; Flugten er det beste.

Hebreers

Ebreernis Chor i Byen.

Op Brodre / op til Striiden /
Op / op / oc bruger Tiden.

Dend V. Act. dend I. Scena.

Abra.

Ser/der er Hoffvedit som hver Mand vilde sluge/
Nu skal den blege Mund saa store Ord ey bruge /
Der er det Hoffvit / som saa grum en Mand
Har tabt / O Gierning ! ved en Qvindis Hand.

Judith.

Hvo sig formoget troe oc Fienden vil foragte /
Lad hannem Holofern oc Judith nu betragte :
Dend som var Jordens Frygt / som voris Fodeland
Opstreff til Ross oc Mord/ham sattis Jord oc Sand ;
Hans Aadsel haffver ey hvor i det raadne kunde /
Hand kand ey sige self / hvem hand vil Kroppen unde /
Alld Verden trættes nu om dend / oc gior Alarm/
Euphrates vil et Been/Egypten vil en Arm ;
En hver vil til sit Land en Deel aff Forsten sende ;
Dog kunde mand den Krop til idel Støv omvende/
Da var det ikke nok. Nu dette gjorde hand
Som skaber/naar hand vil/en Qvinde til en Mand.
Hvor kand jeg / høye Gud / din Godhed nocksom priise ?
Du gaff mig Krafft/ mit Folk dend Tiennist at beviise/
Ved did opholte jeg mit Liff foruden Død /
Min Ungdom uden Fald/min Ere uden Stød.

Abra.

Nu I Jomfruer / gaar her hid /
Med lifflig Sang oc loden Viise

Vor

Vor Judits Taffærdhed oc Dyd /
Vor Judiths ædle Naffn at priife /
Gaar hid / oc ærer eders Ere.

Judith.

Mig icke : Guds skal Eren være.

Abra.

Fryder eder Bierg oc Dale /
Fryder eder Skouff oc Enge /
Fienden ligger nu i Duale /
Fienden skal os nu ey trenge :
En Qvinde har ham nederlagt.

Judith.

Ney ikke jeg / mens Himlens Mage.

Judith med Jomfruers Chor.

Lader os med Lyft oc Glæde /
Lader os med søden Sang
Voris Gud en Diiſe qvæde /
Gud / som stoltten Affur twang /
Gud / som dend / der ydmng bliſſver /
Thron, oc Krohn oc Scepter giſſver.
Det / som ingen tenke torde /
Skeede dog : Hand ſtrytes ned
Som ſig høye Tanker gjorde
Om ald Værdens Herlighed /
Hvor ſig Phœbi Eius henvinder
De de ſorte Mohrer brender.

Holofern er offvervunden /
Ligger baade her oc der ;

Hand

Hand som Konger hafde bunden /
De alle strebte efter meer
Hver Mandære ham beviiste /
Som nu fattis Græft oc Kiiste.

Skal mand dig Tyran begræfve
I Porphyr oc Marmorsteen?
Kæfne / som dit Sind mon hæfve /
Skal oc hæfve dine Been;
Jorden / som du tog sin Hvile
Skal ey værdis dem at Kiule.

Voris Gud land triumphere /
Hand som denne Syer fik
Hand tør ikke Vaaben røre /
Hand land slæge med et Nid:
Dend / som hand sin Hielp tilsender /
Vinder vel med Vinder Hender.

Judith.

Seer der til Kongerne som fangne vare /
De komme fri fra Vaand oc Liffens Fare /
De komme fri oc løs fra Menstlig Tyranni:
Ah vare de nu oc fra Guders Tienste fri.

Dend V. Actus dend II. Scena.

En fangen Konge.

Dions Lius oc Glans! O Wyens Ziir ocære!
O ædle Vinders Roes! at vi nu fri land være.
Ja at vi lefve land /
Det talke vi din Dyd /

D

Chi

Thi kommer vi nu hid
At kysse denne Hand /
Som os vor Liff oc Frihed gaff.

Judith.

Dend Her bor mig intet aff :
Min Gud os lader Fred / oc eder Frihed saa ;
For hannem bøyer Knæ / oc Hiertet ligesaa.

En anden Konge.

Du Hebreers store Førfte: sorte os aff Sengslit ud /
Vi bekiende / du alleene var / oc er / oc bliffver Gud.
Vi bekiende / voris Guder ere Guder uden Magt /
Deris Hielp dend hielper ingen / ja de self er nederlagt :
Vort med dennem. Ved din Styrcke ved den Godhed du os teir
Aabnis voris Hiertes Øyne / vi nu voris Blindhed seer.
Visselig / vi haffver syndet. Dog dend Hand som Seyer saar.
Tager dem oc vel til Naade / som fra Synd oc Ondskab slaar.
Lad nu os dig ene tienne / lad os altid bliffve ved
Dig at priife vores HErre. Dig skee Loff i Evighed.

Trometer.

Abra.

Lad nu en Seyer Sang til høyen Himmel stige /
Lad alle Fiender / lad om denne Gierning stige
Hvad tale kand oc ey : Luffe / Himmel / Jord oc Sø.
Mens seer dog her hvor sage
Osias Øffversten nu med en glad Armee
De Seyer kom tilbage.

Dend V. Actus dend III. Scena.

Ebreernis Chor.

 En Høyeste skee Loff ! Bethulia er fri
Lad nu ald Verdens Folk. Lad Skoffve / Bierge / Dale
Med

Med voris frelste By /

Om Judiths Loff oc Priis om Judiths Mandom tale.

Osias.

O du Heldinde / suld aff Mandoms Dyd oc Tuge
Nu er vor Fiende død / død eller oc paa Flugt
Dend store stolte Haab / som Verden var for smaa /
Har aff saa rom en Plads ey Sted at bliffve paa.
De som os Vold oc Jern oc Fængsel torde viise /
De bider nu i Græs / maa Diur oc Fugle spiise.

Nu at din By kand triumphere /

At Fienden fik en blodig Nakke /

At jeg kand Zions Zephter fore /

Det har vi Judith dig at takke.

Judith.

Osias : Det var Gud som mig saa vilde fore /
Gud var det self / som mig saa dristig vilde giore /
Hand gaff min Arm dend Kræfte / hand holte Fienden stil /
Dend Ære kommer ham oc ikke Judith til.

Osias.

Saa vil vi Bytte da til Zions Stad hiemsfore /

Det Bytte hvormed Fiendens Magt

Elg gjorde for saa stor / der de ald søgte meere /

Skal tienne os til Templens Pragt.

De du / du Rydstheds Soel / maa som et Lius forbliffve

De leffve rolig til die Græff

I denne Stad / som dig skal evig Ære giffve

For Frihed som du hende gaff.

Fuld Chor.

Dend Højestste Ære Loff / Bethulia er fri /

Lad nu ald Verdens Folk / Lad Skuffve / Bierge / Dale

Med voris frelste By /
Om Judiths Loff oc Priis / om Judiths Mandom tale.
Judith.

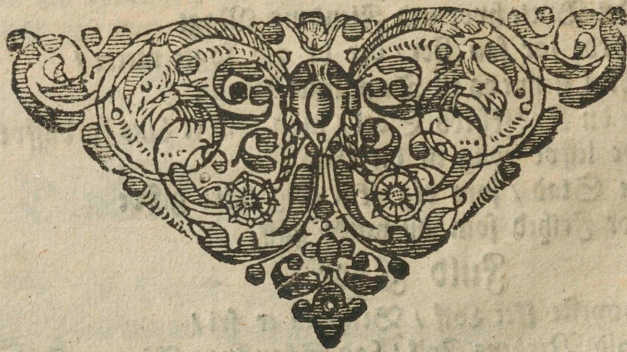
O Gudhvis sterke Arm de Svage hialp at vinde/
Lad effter denne Dag ald List oc Magt forsvinde
Hos disse grumme Folk / naar de opsetter sig
Med Baaben, mod die Folk / oc vil ey kiende dig.
Seyre deris høye Mod /

Lad deris Baaben drikke
Aff deris egit Blod /
Ah spar du dennem ikke /
Som ey har sparet os med Koff / med Mord oc Brand.
Mens du far evig vel mit fiere Fæderland.

Fuld Chor.

Dend Højestre skee Loff / Bethulia er fri
Lad nu ald Verdens Folk / Lad Skofve, Bierge / Dale
Med voris frelste By /
Om Judiths Loff oc Priis / om Judiths Mandom tale.

E N D E.

161

Paa
Erlig oc Velbludig Mands
nu Salig
FRANCIS BALLE
Til Høigaard

Hans uformodelig oc Sorgelig afgang

En Samtale

Saa som imellem den Hønbetroffede efter
latte Frue / oc Hendis Ven Hende trostier.

Kjøbenhavn /
Prentet af Christen Jensen Bering Acad. Bogtr.
Aar 1666.

1872
JAN 12 1872
JAN 12 1872

1872 JAN 12 1872

1872 JAN 12 1872

1872 JAN 12 1872

1872 JAN 12 1872

1872 JAN 12 1872

1872 JAN 12 1872

Welb: Frue
Nette Rosen-Grantz /
Gunstige høyrerede Ven oc
Besordercke.

Efter som min S: Hofbonde atskillige
Veisfælige oc Verdslige Poetiske skrifter / udi vo-
ris Danske Tungemaal hafter efterladt / af hvil-
cke hans Villie oc begjæring fort for hans Dø-
delige (mig oc hans fire smaa Umyndige Faders-
løse Børn gandske Bedrøffelige) afgang hafter været / in-
deel naar Levlighed kunde falde til Trycken at maatte befors-
dris oc særdeels mig befalet denne med Corrig formengde
trøstelige liden Samtale E: W: at tilsende / Saa hafter
Jeg den S: Mandes sidste Villie / mig tilfordristet at efter-
komme / bedendis ydmiggeligen E: Welb: aff medfødde Dyd
oc fromhed i en god meening ville værdis det at optage / oc
effter Dags som hid indtil forbliffue min oc mine fattige hyl-
disløse smaa Børns Gunstige gode Ven oc besordercke.
Den gode Gud / som saa ofte E: Welb: i høye maader self
med sin Faderlige haand hafter saarit oc læget / vil Jeg ideo-
ligen anmode / hand med sin Krafftige Himmelske trøst oc
A h glæde

glæde siædse vil opfylde E: W: herte / oc Eder sampt E: W:
Kiære Børn med langvarig Velsand her timeligen oc siden
hisset Eiindeligen Velsigne. Oc med denne Ønske sluttens
dis forbliffver

E: Welb:

Ødmynge Dienerinde.

Mette Søffrens Daatter

El: M: Christen Aagaards
effterleverske.

Hun

Sun **A**h væ / ah Hiertens væ / hvad maa ieg hart beklage
 Det Kaars skal ramme mig udi min Ungdoms dage/
 Ah væ / Ah bitter Død / min Mand min Hiertens ven/
 Min Stel / mit halvsø Lifer lagt i Graven hen.
 Ah ah du lifle siund / mig Moder skulle føde/
 At mig den Hiertesorg saa tiilt, skulde møde
 Ah at nu Døden vaar saa færdig til sin Haand/
 Som hand sig da lod see / der hand borttog min
 Mand.
 Hvor er nu nogen ting / hvorfor Jeg skulde bede/
 Mig nogen frist aff Gud? Hvad er her nu for glæde/
 Som nogen næffne kand / Jeg meer e kunde saa:
 Ah brøst / ah Hierte brøst / at Lifer endis maa.

Hvad er det te lif at ac: te: det te lif vi leffver her / med stor Møye
 Naar mand det vil ret be trac te / er det Dødsens visse maal / De all bitter.

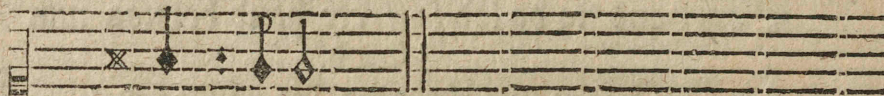

A ii

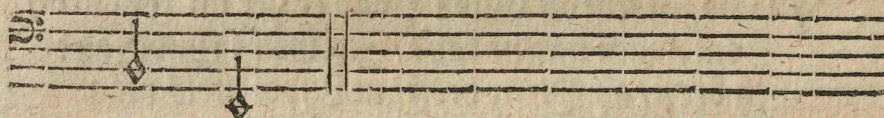
med

med be- fider
hedfens Skaal / Mand vel kalder det at lefve / Men det er i Sorg at soef = =

re

I.

Vader dette Lif at acte /
Dette Lif vi Lefver her /
Med stor Nøye med beføer
Naar mand vil det ret betracte /
Er det Dødsens viffe maal /
Oc all Bitterhedsens Skaal /
Mand vel kalder det at Lefve /
Men det er i Sorg at soefve.

Glae

2.

Glæden er her meget søye /
 Oc snart ferdig til at gaa /
 Før vi der begynde paa:
 Men vort Lifs megen Møye /
 Oc vor Hiertens Nød oc trang /
 Er saa stor oc meget lang /
 Glæden far bort som en Skygge /
 Sorgen holder ved med Trygge.

3.

Ingen roe er her at vente /
 Alt vort Lif er som et Vand /
 Af hvert veyr oprøris kand /
 Her er ingen Fred at hente /
 All vor gandske Lifs tid /
 Er kun idel Kamp oc strid /
 Hvo veed her af Fred at sige.
 Mens vi Lefve maa vi frige.

Randst

Randst du maale Himlens vide /
 Randst du Vandets fart modstaa /
 Alt det icke løbe maa?
 Saa staar oc vor Hiertens Dvide /
 Aldrig til at vende af /
 For vi kommer i vor Graf /
 Ah hvor megen er den Pine
 Gud dog skencker i for sine.

^{Ken-}
^{des}
^{Den} **H**elt op du Edle Blod / oc flag dog en saa saare /
 Din Skaber er din Gud / som tæller dine Taare /
 De sancker op din Graad / hand veed hvad vi formaar /
 De hvad vor syncke er / om hand sin hielp vndslaar /
 Hand hafver os self fort / vdaß den Mørcke glemme /
 De af vor Moders Lif / en at hand os vil glemme.
 Hand hafver os self Skabt / en til at slaa ihjel /
 Hand bærer større Sorg for os end sou vi self.

Huor

Hvor for vil le vi da gvide / Herren staar self ved vor side oc til seer hvor

hart vi trængis / hvor vi effter hannem lenglis / hvor vor bøn med graad bemenglis

I.

HVor for ville vi da vvide /
 Herren staar self ved vor Side /
 Oc til seer hvor hart vi trængis
 Hvor vi effter hannem længis
 Hvor vor Bøn med Graad be-

2.

(mængis.

Meget skulde vi en Græde /
 Rind oc Blod der med at Glæde /

B

Som

Som for Kaarset need maa bukke /
De tit maa der ofver sukke /
At hun den en kand udlukke.

3.

Om Gud Herren voris Fader
Os med Kaarset end belader /
Sider hand self i det Høye /
De optegner meget nøye /
Hvad hans Haand os gjør for møye.

4.

De paa Kaarset med hand bærer /
At den os en flet fortærer.
Lager hand sin Haand tilbage /
Veed hand vel vi maa forsage /
Naar vi Kaarset skulle drage.

5.

Vi ved Kaaset det da vinder /
Os med Gud det sammen binder:
Lad saa komme / hvad vil komme /
Mens vi kiender Herrens Domme /
Voris Kaars skeer os til fromme.

Ja

Sun **G** A / Ja / den U-forsøgt / hand hafver got at Lære /
 Hvor mand sig stikke skal / med Kaarsen ret at bære /
 Maa stee den en gang har været for hans Dør /
 Hand derfor lidet vred / hvad Kaarsen med sig før.
 Vaar det med een gang gjort / da stod end til at lide /
 Hvad Gud os stikker til: Men det er hart at stride /
 Naar det gaar dobbelt op / oc alt paa een maner /
 Naar mand den Hierte Sorg to gange større seer.
 Forst misse Jeg min Vind / den Sorg lod Gud mig finde /
 Di nu min Bilde med / det er en at forvinde.
 Den baste Rose bort er falden af min Krands /
 Nu siden at min Mand traad med i Dødsens Dands
 Min Vind hand ligger vel / min Bilde oc dislige /
 De vid' af idel Fryd / oc Jeg af Sorg at sige.
 O vaar mig Gud saa god Jeg maatte følges med /
 O vaar min Hierte Sorg oc Længsel vel bestæd.

Ah Jeg er aff Lifsit stet Keed oc troet / Naar skal det en gang saa en des
 Ah hvor gaar jeg nu til red oc be . sted / Hvor skal jeg mig ar me ven . des

B ij

Hvor

Hvor Jeg trint om • fring mig seer / trengis Jeg aff stor be • svær.

I.

Ah Jeg er af Livet slet /
Reed oc troet /
Naar skal det engang saa ende?
Ah hvor gaar Jeg nu tilred
De bested /
Hvor skal Jeg mig Arme vende?
Hvor Jeg trint omfring mig seer /
Trengis Jeg af stor besvær.

2.

Ah hvad er det mig en stød /
Jeg den Nød
Til den Hierte Sorg skal lide /
Om den end engang saa svar
Dertil var /

Vil

Vilde Jeg med taal den bide /
Hafde Jeg ickun min Mand /
Ald den Smerte snart forsvand.

3.

BILDE hafde Jeg kun dig /
Det var mig /
Som en Leeg mit Barn at føde.
Nu du est mig falden fra /
O Jeg da
Enne drage maa den møde /
Vil mit Hierte strax i to
Springe slet af den U-ro.

4.

Nu du Arme lidet Noer
Maat her for /
Naar Gud vil det saa beskieke :
O hvad Angst mig forestaar /
Vel forgaar /
Alt det regned' Jeg dog icke /
Maatte du din Fader see /
O ad hannem eengang lee.

B iii

Men

5.

Men dig Død saa høyt fortrod /

Alt Jeg No'd

Denne meget ynskte Glæde.

Hvad er meere du fandst saa

De attraa /

Uden mig min Graft at rede ?

Død om du mig tage vil /

Er min Død dig giv en til.

6.

Det vaar nu min BILDES Flor /

De hans Aar /

Nu først ønskte hand at Lefve:

Bedre var det oc for mig

Alt staa Ligg /

End i denne Sorg at soefve.

Da først ramer Jeg ret bod

For mit Angerfulde mod.

7.

Nu min BILDE hvil i Fred

Til Jeg med /

Maa

Maa henleggis ved din Side.

Seg dismidler tid oc vil

Haabis til /

Det skal en ret lunge bide /

At vi maa tilsammen bo

3 vor felgis Graf i ro.

Hæ-
 dis
 Ven

Wibel O Edle Blod/ tenck hvad du hafver lofot
 Din Herre førend hand i Herren er hensofvit/

Mivel O 2 Edle Blod/ tenck hvad du hafver lofvit
Din Herre sørend hand i Herren er hensosvit/

Du vilde alt dit Sind ret fatte i god taal/

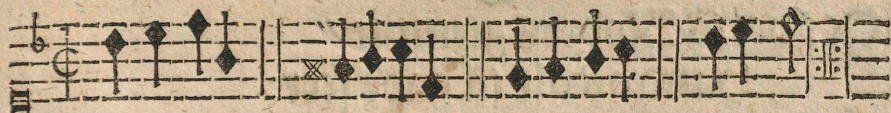
De sette indtil Gud dit Lifs oc Lyckes maal :

Hand skal din Sorg oc Sag vdføre dig til Glæde/

De ald din Hiertens Nodsa inæctig dig fraleede /

De gifſoe paa din Arm det Noer du bær nu paa/

Saa du for frøct stor fryd / for leede lyst til faa.

So ster Ka der

Om og seer oc

hafver skabt/

De os siden

en for lader!

At vi blifver

en for = tabt²

Hand

I.

S And er voris Foster Fader /
Som os seer oc hafver Skabt
Oc os siden en forlader /
At vi blifver en fortabt /
Hand os som en Moder varer /
At vi Arme en forfarer.

2.

Oc i voris Moders giemme /
Hand os alt til gode seer:
Hand vor Fødsel veed at fremme /
Elsker os jo meer oc meer:
Oc før vi vel Dvæge ere /
Sticker hand det vi fortære.

Der

3.

Der i vifer hand sin Styrcke /
 Oc sin Visdoms store Skat /
 Hand os kiender i det Mørcke /
 Oc vor Moders Liffvis Nat /
 Oc naar ttden den saa falder /
 Os til Liuset hand fremfalder.

4.

Oc gjør saa den Frytsom Moder /
 At hun med behag kand see
 Lydeløse Himmels Poder
 Med sig Spille / ad sig lee /
 Saa veed hand i Sorg at mage /
 Mørcket om til Liuse Dage.

DEn Naade har du nydt / bortkalde Gud din Bilde /
 Gaf hand dig den igten paa Armen / som du vilde:
 For dig du hver Dag seer hans Contrafey oc Blod.
 Saa Lefver ved sin Død din B J E D E S Nasn oc mod

E

Ellig

Ellig Død er ingen Død / men en herold at Dømmen /
De Grafsven en en Graf / men en Basuun at Kommen /
Hvor af den Dødis Nafn saa rømlig efterstaar /
De hans Ord Aar fra Aar hos Folket en forgaar.
Hans Guds Fryet pristes høyt. hand var af hu oc sinde
Sin Guds / oc Gud vaar hans. hand vilde intet vinde /
De viden den Gud / end oc udi sin Død /
Der ofver vaar til freds / oc ald sin villie Brød /
De tvingde vnder Gud / skee hvad min Gud behager /
Men hvad mit Risd oc Blod attraar / Jeg alt forsager /
Din villie stilli verck / O Gud den er mig god:
Men min er mig forgift oc svedke din imod.
Men du min Herre vilt / Jeg Verden skal forlade
De hvad i Verden er / vil Jeg det Liff oc hade /
Som er dig icke med / oc stræbe vel at Døe
De naa O Gud din roe. her stunder indtil De.
Dog icke lidet got; oc skulde Jeg nu Lefve /
Da maatte Jeg / maa skee / i flere Synder svæfve /
De Døden kunde mig saa ramme paa den tid
At Jeg vaar en saa vel bered imod den strid.
Far vel min ROSENKRANDE / vi skilles nu med
Smerte /
Fordi mit Liff vaar dit / dit oc mit var et Hierte.
Vort Lefnet gick saa vel / oc med saa stor behag /
I det vor Rierlighed den vorte Dag fra Dag /

Det

Det maa' nu alt saa gaa / vort Legom er en Hytte/
Som Døden boer udi / vort Lifer Dødsens Bytte.
Men Gudsee lof / den Døder dog ved Døden endt/
De den tilslutter for ald Corrig oc Elend.
Gud skal os sancke snart / oc med det Lif forære/
Som veed af ingen Død. da maa vi Triumphere,
I Velstand Lyst oc Fred: den Fryd til evig tid/
Skal være uden tid / oc Freden uden Splid.
Det vaar hans Afsteeds Ord. end staar endnu hans rygte/
Med største Lof / at hand sin Gud vaar vaan at frygte/
De som et Lydigt Baarn / stod aldrig paa den sted/
Som hans Forældre var til mishag oc fortræd:
Det som er rart at see / oc mand nu sielden hører/
Den Lof hand i sin Graf med sanden med sig fører/
Hand paa it Lydigt Barn et Klart Exempel var.
Hvor saa Forældre mand nu seer den ære saar.
Hvo vilde icke sig vel hyske at erlange/
Saa Christelig en Død / oc paa sin Død at fange/
Den Lof som hand nu bær. det vaar ey for hans
Mod /

Paa Sengen saa at Døe / at vofve Lif oc Blod /
Sit Færneland til Gavn / det holt hand for en Ære/
Den Encke prisde hand / sit Lif saa at fortære:
Men Døden mellem kom / oc vende det alt af/
Nu holder BÆDE med stor Lof vdi sin Graf:

Hvad er det at vi glæde/ for vore Benner ha sig død Un

De sig ved Himlen glæde/ oc hafve nu forglemt all Nød

see vi voris Dage/ da maa vi vel be klage/ vi daarer glø' og selfden Nød.

Hvad

I.

Vad er det at vi Græde/
For vore Venners hastig Død/
De sig ved Himlen Glæde/
De hafve nu forglemmt ald Nød/
Ansee vi voris Dage/
Da maa vi vel beklage/
Vi Daarer gjør os self den nød.

2.

Alt det mand her bedrifver/
Maa Døden alt ved enden staa/
Det got altsammen blifver/
Naar vi paa sidsten Jordis maa.
Saa er da høyt at toile/
Alt vi faa nogen hvile/
Gør vi oc med til Græfven gaa.

3.

Vi Sørge/de sig Fryde:
Vor Hjerter smeltis af-attraa.

Det

Det vi attraa / de nyde /
De Glædis med Gud / hvad de maa.
Vel Eder ô I Døde /
Som hafver endt den møde:
Gud hielp os Andre det at naae.

C. A.

1087.

